

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE BREZA ZA PERIOD
2026. - 2028. GODINE**

Breza, juni 2025. godine

Dokument okvirnog budžeta Općine Breza za period 2026.-2028. godine
sadrži sljedeća poglavlja:

- I. Uvod u DOB Općine Breza za period 2026.-2028. godine
- II. Makroekonomski okvir
- III. Upravljanje javnim prihodima
- IV. Upravljanje javnim rashodima
- V. Budžetski prioriteti za period 2026. - 2028. godine

I - UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14-isp., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2026.-2028. godine. Ovaj dokument je izlazni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i izrade budžeta po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišnji period postala je uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade, Dokument okvirnog budžeta je koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Dokument okvirnog budžeta za period 2026.-2028. godine izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za sljedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarni okvirni Nacrt budžeta za 2026. godinu, te daje okvirna predviđanja za 2027.-2028. godinu. Osnova za izradu budžeta zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta.

Ciljevi Dokumenta okvirnog budžeta su:

- a) racionalnija javna potrošnja;
- b) uspješnije određivanje prioriteta pri alokaciji javnih resursa i
- c) efikasnije korištenje raspoloživih resursa.

Po strateškim ciljevima prioriteti su raspoređeni:

- Strateški cilj 1. Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj preduzetništva;
- Strateški cilj 2. Unaprijediti kvalitet života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja;
- Strateški cilj 3. Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energijsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu;

Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona su definisana ukupno 272 strateška projekta, organizovana u 44 mjere i 12 prioriteta. Navedeno je inkorporirano u Akcioni plan za planski period 2024.-2027. godina.

Služba za finansije, inspeksijske poslove i opću upravu je u narednim tabelama koristila projekcije Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona, projekcije prihoda dostavljene od nadležnih institucija, tj. Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine, Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, te Federalnog ministarstva finansija, a shodno tome sačinjene su i projekcije okvirnih rashoda Organa uprave Općine Breza, koje će prilikom svake izrade Budžeta za odgovarajuću godinu biti podložne revidiranju i potrebnim korekcijama.

Pri izradi ovog dokumenta korišteni su podaci iz sljedećih publikacija:

- Smjernica ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2026.-2028. godine broj: 02-11-11406/25 od 05.06.2025.godine,
- Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021.-2027. godine,
- Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2025.-2027. godine,

- Makroekonomske projekcije za 2025.-2028. godinu koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine,
- Makroekonomski pokazatelji po kantonima Federacije Bosne i Hercegovine 2023, juli 2024. godine – Federalni zavod za programiranje razvoja,
- Socioekonomski pokazatelji po općinama Federacije Bosne i Hercegovine 2023, juli 2024. godine – Federalni zavod za programiranje razvoja,
- Federacija Bosne i Hercegovine u brojkama 2023 – Federalni zavod za statistiku,
- Zeničko-dobojski kantona u brojkama 2023 – Federalni zavod za statistiku, te
- Revidirane projekcije prihoda dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija za period 2025.-2028. godina.

II. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Prema trenutno raspoloživim preliminarnim statističkim podacima (statistika nacionalnih računa i kratkoročne statistike) za 2024. godinu u Bosni i Hercegovini je nastavljen trend rasta privredne aktivnosti. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2024. godine (BDP, rashodovni pristup, tromjesečni podaci) procjenjuje se da je **realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini iznosio 2,5%** u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ova stopa ekonomskog rasta identična je ranijoj procjeni Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) o kretanju ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2024. godini koja je također iznosila 2,5%.² Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a u Bosni i Hercegovini, može se zaključiti da je domaća tražnja (potrošnja i investicije) bila glavni nosilac ekonomskog rasta, dok je izvozna tražnja usljed pada izvoza i povećanja trgovinskog deficita imala negativan utjecaj na rast BDP-a. Naime, prema procjeni DEP-a za 2024. godinu rast finalne potrošnje iznosio 2,6%, tako da je doprinos iste u rastu BDP-a iznosio 2,2 p.p. Detaljnije posmatrano, registrovani rast privatne i javne potrošnje bio je identičan i iznosio je 2,6%, dok su doprinosi ukupnom ekonomskom rastu iznosili privatna potrošnja 1,7 p.p i javna potrošnja 0,5 p.p. Ovaj rast privatne potrošnje omogućen je zahvaljujući određenom povećanju broja zaposlenih, povećanju plata i penzija, te povećanom prilivu doznaka građana iz inostranstva i usporavanju inflacije u zemlji u posljednjih nekoliko mjeseci. S druge strane, nešto viši nivo javnih rashoda na svim nivoima vlasti s ciljem zaštite životog standarda građana u sklopu borbe protiv inflacije bio je ključni razlog povećanja javne potrošnje u zemlji. Pored finalne potrošnje, procjenjuje se da je pozitivan doprinos ekonomskom rastu ostvaren je i u okviru investicija obzirom da su iste ostvarile rast od oko 8%. Pored privatnih investicija koje čine veći dio ukupnih investicija u Bosni i Hercegovini (oko 85% ukupnih investicije), u 2024. godini značajan doprinos je ostvaren i u okviru javnih investicija obzirom na izbornu godinu. Međutim, prilikom interpretacije ovog rasta investicija i doprinosa ekonomskom rastu, potrebno je imati u vidu da ova kategorija uključuje i zalihe što znatno otežava analizu doprinosa investicija u strukturi ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini.

S druge strane, za razliku od prethodnih godina, tokom 2024. godine, doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu u Bosni i Hercegovini bio je negativan. Naime, prema trenutno raspoloživim međunarodnim statističkim podacima u zemljama EU došlo je usporavanja ekonomskog rasta što se negativno odrazilo na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu i konačnici na ekonomski rast u Bosni i Hercegovini. Prema podacima Eurostat-a za 2024. godinu procjenjuje se da je stopa ekonomskog rasta na nivou EU27 iznosila svega

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci za K3 2024. godinu“, 30.12.2024. godine.

² Projekcije DEP-a, Mart 2025. godine

1,0%, dok su pojedine zemlje koje predstavljaju glavna izvozna tržišta za bh. proizvode kao što su Njemačka i Austrija zabilježile negativne stope ekonomskog rasta.³ Ovo uspoređivanje privredne aktivnosti negativno se odrazilo na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini u 2024. godini. Naime, Bosna i Hercegovina je nakon dvocifrenog rasta u prethodnih nekoliko godina, u 2024. godini zabilježila znatno slabije rezultate u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Smanjenje vanjskotrgovinske razmjene posljedica je smanjenja izvoza (naročito izvoza roba), dok je uvoz uvećan usljed jačanja domaće tražnje. Naime, prema procjeni DEP-a za 2024. godinu, u Bosni i Hercegovini je registrovano smanjenje izvoza za 1,6%, dok je uvoz uvećan za 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovakav trend kretanja izvoza i uvoza rezultirao je povećanjem trgovinskog deficita, tako da je ukupni doprinos trgovinskog bilansa u ekonomskom rastu bio izrazito negativan.

II.1. Projekcije bruto društvenog proizvoda

Trenutno raspoloživi izvještaji međunarodnih referentnih institucija u 2025. godini ukazuju na nastavak trenda raste ekonomske aktivnosti kako u svijetu tako i u zemljama EU. U skladu s tim i u Bosni i Hercegovini se može očekivati nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti. Naime, prema projekcijama DEP-a a na bazi raspoloživih podataka i makroekonomskih modela, u Bosni i Hercegovini se očekuje realni rast BDP-a od 2,7%. Glave pretpostavke u osnovnom scenariju ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini za 2025. godinu predstavljaju nešto povoljnije vanjsko okruženje (viša stopa ekonomskog rasta u zemljama EU i regiona), stabilizacija internih dinamika u zemlji. U skladu s tim, očekuje se da bi domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i djelimično investicija, trebala predstavljati glavno uporište projektovanog ekonomskog rasta, uz nešto pozitivniji doprinos vanjskog sektora u odnosu na prethodnu godinu. Prema projekcijama DEP-a, očekivani rast broja zaposlenih, povećanje minimalne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine, povećan priliv doznaka građana iz inostranstva uz umjerenu inflaciju bi trebali rezultirati porastom raspoloživog dohotka građana, što bi omogućilo nastavak trenda rasta privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini od 2,2%. Pored privatne potrošnje, planirana povećanja budžeta na svim nivoima vlasti ukazuju na mogući rast javne potrošnje sa očekivanom stopom rasta od 1,8%. Očekivana povećanja kako privatne tako i javne potrošnje, ukazuju da se u 2025. godini u Bosni i Hercegovini može očekivati rast finalne potrošnje od 2,1% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 1,8 p.p. Ako se ima u vidu da finala potrošnja u strukturi BDP-a u Bosni i Hercegovini učestvuje sa oko 85%, može se zaključiti će ovaj projektovani rast potrošnje predstavljati ključno uporište ekonomskog rasta u zemlji. S druge strane, pored povećanja potrošnje unatoč određenim internim izazovima u Bosni i Hercegovini, se očekuje i nastavak trenda rasta investicija. Međutim očekivana stopa rasta investicija je nešto niža u odnosu na na prethodnu godinu i iznosi oko 4,5% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od skoro 1,1 p.p.

S druge strane, za razliku od 2024. godine, u Bosni i Hercegovini se u 2025. godini očekuju nešto bolji rezultati u okviru vanjskog sektora. Ovo se naročito odnosi na očekivana kretanja izvoza iz Bosne i Hercegovine, usljed poboljšanja ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima. U skladu s tim, u 2025. godini u Bosni i Hercegovini se može očekivati povećanje ukupnog izvoza od 3,4%, pri čemu je očekivani rast izvoza roba 3,0% a rast izvoza usluga 4,1%. S druge strane, visok nivo domaće tražnje (porast potrošnje i investicije) rezultirao bi povećanjem ukupnog uvoza u Bosnu i Hercegovinu od 3,6%, pri čemu je očekivani rast uvoza roba 3,6% a uvoza usluga 4,2%. Ovakva kretanja izvoza i uvoza

³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-06092024-sept#:~:text=>

u 2025. godini, rezultirali bi blagim povećanjem vanjskotrgovinskog bilansa od 4,3%, uz negativan doprinos ekonomskom rastu od 0,5 p.p.

Veoma važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u periodu 2026.-2028. godine, pored internih dinamika predstavljat će i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU27. Naime, posljednjih nekoliko godina svjetsku ekonomiju, a samim tim i ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini, obilježile su veliki izazovi, kao što su globalna pandemija, sukobi u Ukrajini i dr. Negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja na svjetsku ekonomiju su već vidljive i manifestuju se kroz trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koji nisu zaobišli ni Bosnu i Hercegovinu. Naime, raniji izvještaji su pokazali da vanjsko okruženje (EU i zemlje regiona) predstavljaju veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Međutim, unatoč evidentnim nestabilnostima u svijetu, referentne međunarodne institucije kao što su MMF - Međunarodni Monetarni Fond, Svjetska Banka i Evropska Komisija u određenim publikacijama ukazuju na nastavak trenda ekonomskog rasta. Projicirana stopa globalnog ekonomskog rasta u toku ovog perioda iznosi oko 3,3%, dok DG ECFIN-a za zemlje EU u svom jesenjem izvještaju projicira nastavak trenda ekonomskog rasta i stabiliziranje inflacije. Osnovni zaključci svih navedenih izvještaja jeste da se ekonomski rast neće vratiti na nivo predpandemijskih stopa rasta, dok se s druge strane može očekivati stabilizacija svjetskih cijena roba i usluga. S toga vrijedi istaći da je se DEP prilikom pripreme ovog izvještaja, u okviru projiciranja ekonomskih kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju, koristio trenutno dostupnim izdanjem⁴ *European Economic Forecast Spring 2024 (Institutional Paper 296, November)*.⁵ Prema navedenom izvještaju, projektovani realni ekonomski rast u zemljama EU u 2026. godini iznosi 1,8%, očekivana stopa inflacije 2%, dok bi nezaposlenost trebala iznositi 5,9%.

Obzirom da eksterne dinamike predstavljaju veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini vrijedi istaći da će najnovija dešavanja imati odlučujuću ulogu za izgled ekonomskog rasta u zemlji u narednom periodu. Osim eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji tokom programskog perioda 2026.-2028. godina predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Daljnje usložnjavanje kako eksternih tako i internih dinamika, bi imalo veoma negativne posljedice po bosanskohercegovačku ekonomiju i smanjila njen potencijalni rast. Imajući u vidu navedene kako eksterne tako i interne okolnosti, prema projekcijama DEP-a, u osnovnom scenariju za period 2026.-2028. Godina, u Bosni i Hercegovini se može očekivati ekonomski rast sa prosječnom stopom ekonomskog rasta od oko 3,1% na godišnjem nivou (2026: 3,0%, 2027. 3,1% i u 2028. godini 3,3%).⁶

Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda, trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, adekvatna provedba strukturalnih reformi (ERP, Reformska Agenda i ostali strateški dokumenti), doveli bi do povećanja ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji kroz povećanje ukupne proizvodnje, broja zaposlenih, povećanja investicionih ulaganja (privatnih i javnih), kao i prihoda od izvoza (roba i usluga). U osnovnom scenariju se očekuje da bi ova dešavanja u konačnici rezultirala povećanjem raspoloživog dohotka građana, a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina, predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. Tako se u periodu 2026.-2028. godine, očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje

⁴ Potrebno je istaći da je dodatni izazov za izradu makroekonomskih projekcija u Bosni i Hercegovini predstavljala raspoloživost međunarodnih podataka obzirom da DG ECFIN proljetno izdanje makroprojekcija nije bilo raspoloživo za upotrebu u vrijeme pripreme ovog izvještaja.

⁵ European Commission, "DG ECFIN, „European Economic Forecast“ Autumn 2024 (Institutional Paper 296), November 2024.

⁶ Projekcije DEP-a, Mart 2025. godine

od 1,8%. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini, i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini, tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda, kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Tako se u periodu 2026.-2028. godine, očekuje prosječni rast javne potrošnje od oko 1,8% na godišnjem nivou. Ako se ima u vidu da bi tokom ovog perioda projicirana stopa ekonomskog rasta bila viša u odnosu na rast javne potrošnje, udio iste u strukturi BDP-a bi se djelimično smanjio na oko 18%. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a.

U periodu 2026.-2028. godine, u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje investicija po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 5,3% (2026: 4,1%, 2027: 5,6%, 2028: 6,2%). U ovom vremenskom okviru, pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija (oko 85% ukupnih investicija) kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese, mogli povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti-zelena tranzicija, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija, bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih, mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 7%, u periodu od 2026. do 2028. godine. Tako bi, u srednjoročnom vremenskom okviru, udio javnih investicija u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini bio povećan na oko 3,5% BDP-a. Postepena stabilizacija u eksternom okruženju, uz unaprjeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji, predstavlja preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Međutim, za razliku od ranijih projekcija dodatni izazov za ekonomiju Bosne i Hercegovine, naročito u okviru izvozno orijentisane prerađivačke industrije i izvoza roba, predstavljat će uvođenje CBAM-a (*Carbon Border Adjustment Mechanism*) od strane EU. Kašnjenja i parcijalna provedba potrebne regulative, mogli bi značajno oslabiti međunarodnu konkurentnost ekonomije Bosne i Hercegovine i oslabiti njenu vanjsku poziciju na izvoznim tržištima.

U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati nešto niži prosječni godišnji rast ukupnog izvoza od oko 4,3% (2026: 2,9%, 2027: 4,7%, 2028: 5,3%). Ovdje posebno treba naglasiti doprinos usluga, obzirom da je udio istih u posljednjih nekoliko godina značajno uvećan i vrlo često amortizovao određene gubitke u okviru izvoza roba koji su nastali usljed fluktuacija na međunarodnim tržištima. Tako bi tokom ovog perioda, zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u, bio povećan na oko 42% na kraju 2028. godine. S druge strane, očekuje se da bi se uvoz u ovom vremenskom period, trebao kretati po nešto sporijoj godišnjoj stopi rasta od 3,4% (2026: 2,6%, 2027: 3,6%, 2028: 4,0%). Posljedica ovakvog kretanja uvoznog rasta, bila bi stabilizacija udjela uvoza u BDP-u na oko 53% BDP-a na kraju 2028. godine. Nešto snažniji rast izvoza u odnosu na rast uvoza u srednjem roku bi rezultirao postepenom stabilizacijom vanjskotrgovinskog bilansa kao udio u BDP-u na 11%, odnosno neutralnim doprinosom ekonomskom rastu, dok bi pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2028. godinom trebala iznositi skoro 78,5%.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji u BiH od 2025. - 2028. godine

Indikator	2025	2026	2027	2028
Realni rast BDP-a %	2,7	3	3,1	3,3
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	3	2	1,9	1,8
Realni rast uvoza u %	3,6	2,6	3,6	4
Realni rast izvoza u %	3,4	2,9	4,7	5,3

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), mart 2024. godine

Projekcije indikatora za naredni srednjoročni period sačinjene su na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću ministara BiH iz marta 2025. godine i projekcija relevantnih međunarodnih institucija (MMF-a i Svjetske banke iz aprila, Europske komisije iz februara 2025. godine).

Tabela 2. BDP u BiH od 2025. - 2028. godine

Indikator	2025	2026	2027	2028
Nominalni BDP u mil. KM	56.568	59.367	62.294	65.553
Nominalni rast %	5,6	4,9	4,9	5,2
Realni BDP u mil. KM	54.998	58.258	61.230	64.362
Realni rast %	2,7	3	3,1	3,3

EKONOMSKA I FISKALNA POLITIKA U SREDNJOROČNOM PERIODU

1. Ekonomska politika

Nakon otvaranja pristupnih pregovora sa Evropskom unijom slijedi faza usvajanja pregovaračkog okvira koji zahtijeva nove iskorake te intenziviranje rada na daljnjoj realizaciji mjera koje vode ka konačnom ostvarivanju cilja. Slijedom toga, ekonomska i fiskalna politika Federacije Bosne i Hercegovine u narednom periodu definirane su u skladu sa zahtjevima kojim je proces pridruživanja uslovljen.

Kada spontani tok ekonomskih događaja ne ide prema željenom pravcu, od najvećeg značaja jeste dobro definirana ekonomska politika, jasno definirani ciljevi i mjere ekonomske politike kojima se određuje tačan način primjene instrumenata ekonomske politike. Najčešće korišteni instrument ekonomske politike u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine jeste fiskalna politika, a ona podrazumijeva upotrebu poreza i izdataka države.

Održivi razvoj u samom je središtu politika Evropske unije, a ciljevi održivog razvoja odnose se na globalne izazove sa kojima se suočava cijeli svijet, a oni se odnose na siromaštvo, nejednakost, klimatske promjene, degeneraciju okoliša, prosperitet, mir i pravdu. U skladu sa politikama Evropske unije ekonomska politika Federacije Bosne i Hercegovine u srednjoročnom periodu biti će fokusirana na realizaciju ključnog prioriteta koji se odnosi na osiguranje snažne i pravedne ekonomije koja će omogućiti održivi rast, poboljšati životni standard građana i smanjiti nejednakost.

Jačanje privrede i konkurentnosti temelj je stabilnog i održivog rasta koji će osigurati podizanje životnog standarda i socijalnu jednakost svih građana Federacije Bosne i Hercegovine. Posebna pažnja posvetiti će se stvaranju povoljnog poslovnog okruženja, podsticanju investicija, podržavanju poduzetništva te stvaranju novih vrijednosti na poslovnom tržištu i tržištu rada. Poseban imperativ predstavlja zaštita radničkih prava i dostojanstva radnika kao pokretača ekonomskog razvoja.

2. Fiskalna politika

Ekonomska i fiskalna politika Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u srednjoročnom periodu povezane su sa strateškim pravcima usmjerenim ka postizanju fiskalne održivosti, a to podrazumijeva da država mora biti sposobna da dugoročno održi svoju potrošnju, poreze i druge politike bez ugrožavanja solventnosti ili neplaćanja svojih obaveza. Jedan od načina osnaživanja fiskalne održivosti je postizanje fiskalne konsolidacije tj. smanjenje budžetskog deficita te uravnoteženje budžeta usklađivanjem prihoda i rashoda.

Ekonomskom politikom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine definirani su ciljevi koje ista namjerava provesti u srednjoročnom periodu realizacijom fiskalnih programa koji obuhvataju:

- rasterećenje privrede smanjenjem fiskalnog opterećenja rada;
- diverzifikaciju i unapređenje finansijskih sistema;
- unapređenje transparentnosti u upravljanju javnim finansijama;
- povećanje učinka u trošenju javnih sredstava i obima i efikasnosti javnih investicija;
- povećanje efikasnosti u naplati javnih prihoda;
- unapređenje fiskalne stabilnosti i izravanje u oblasti javnih investicija.

Ovi programi koncipirani su kako bi doprinijeli efikasnijem upravljanju javnim finansijama s ciljem ekonomskog razvoja i finansijske sigurnosti, kao i transparentnosti samog upravljanja javnim finansijama te unaprjeđenju planiranja, upravljanju i monitoringu javnih investicija, pravičnijoj i transparentnijoj raspodjeli javnih prihoda kao i usklađivanju zakona s direktivama EU, provođenju budžetskog nadzora zakonitosti, pravovremenom i namjenskom korištenju budžetskih sredstava, planiranju i praćenju izvršenja budžeta, efikasnijem upravljanju dugom i servisiranju unutrašnjeg i vanjskog duga kao i provođenju transparentnog postupka javnih nabavki.

2.1. Politika rashoda

U primarnom fokusu djelovanja putem instrumenata fiskalne politike Vlade Federacije Bosne i Hercegovine biće održavanje dugoročne stabilnosti i likvidnosti Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, koji će u narednom periodu biti korišten između ostalog u funkciji razvoja domaće privrede, socijalnog i zdravstvenog sektora, te nastavak podrške poljoprivredi, nižim nivoima vlasti i jačanju standarda građana, sa posebnim fokusom na najranjivije kategorije stanovništva i mlade. Strateški ciljevi i opredjeljenja Vlade Federacije Federacije Bosne i Hercegovine u narednom periodu biće društveno-ekonomski razvoj koji podrazumijeva razvoj konkurentnosti domaće privrede i tržišta rada, te održivost javne i privatne potrošnje. Dalje, jačanje privrede i konkurentnosti je preduslov za bolji životni standard i prosperitet građana, dok model stabilnog rasta privrede i jačanja konkurentnosti treba da osigura socijalnu jednakost i solidarnost svih slojeva stanovništva. Efikasno upravljanje javnim finansijama u cilju ekonomskog razvoja i finansijske sigurnosti temeljni je strateški cilj definisan Programom rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za period 2023. - 2026. godina, koji prati i Strategija upravljanja javnim finansijama 2021.-2025. godina.

Osnovni prioriteti Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u narednom srednjoročnom periodu biće usmjereni na:

- Kreiranje povoljnijeg poslovnog ambijenta te poticanje i rast privatnih i javnih investicija. Navedene prioritetne aktivnosti će biti podržane kroz izdvajanje većih iznosa sredstava iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za finansiranje infrastrukturnih projekata, kroz nastavak izgradnje autocesta i brzih cesta, kao i unaprijeđenje avio i željezničkog saobraćaja Federacije Bosne i Hercegovine;

- Nastavak osiguranja likvidnosti Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine kao i redovnosti u isplata penzija, boračkih i socijalnih naknada, te drugih naknada;
- Aktivne politike i mjere koje imaju za cilj očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti, kao i otvaranje novih radnih mjesta, te smanjenje migracije radne snage;
- Postepeni prelazak na zelenu i kružnu ekonomiju, digitalnu transformaciju industrije i malih i srednjih preduzeća kroz uspostavu ekonomskih instrumenata u oblasti okoliša i ublažavanju klimatskih promjena;
- Porezne politike u srednjoročnom periodu trebale bi promovirati održiv i inkluzivan rast, kako na nivou Federacije tako i u svim kantonima i jedinicama lokalne uprave, s fokusom na: (1) zaštitu radnih mjesta, (2) povećanje produktivnosti poslovnih subjekata i (3) smanjenje ili ukidanje troškova, naknada i taksi koje opterećavaju privrednu aktivnosti;
- U svrhu zaštite radnih mjesta potencirat će se reforma opterećenja rada kroz izmjene pravnog okvira poreza na dohodak i obaveznih doprinosa, te je u narednom periodu planirano iznalaženje novih prijedloga po ovom pitanju koje će uzeti u obzir preliminarne analize uticaja tih propisa na zaposlenike, poslodavce i budžete u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- U narednom periodu nastavit će se iznalaženje rješenja za (1) uspješne transformacije Porezne uprave s naglaskom na potrebu provedbe mjera administrativnog unaprjeđenja pružanja javnih usluga kroz fluidan protok informacija kroz IT sistem i sve oblike razmjene informacija i (2) tehnološki naprednijim procesom fiskalizacije;
- Fiskalna politika prihodovne strane bit će usmjerena na jačanja fiskalne stabilnosti i odgovornosti, te se u narednom periodu nastavlja s aktivnostima unaprjeđenja koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti, i uspostave što kvalitetnijeg sistema izvještavanja. Nastavak aktivnosti na zaštiti prirodnih resursa donošenjem nove unaprijedjene zakonske regulative, posebno u oblasti zaštite šumskog fonda i vodnih dobara;
- Unaprjeđenje sistema povezanosti obrazovanja i tržišta rada, također je jedna od važnih mjera i aktivnosti, kao i usmjeravanje resursa i energije ka unaprjeđenju sistema socijalne zaštite, te rad na harmonizaciji propisa iz oblasti prava socijalne zaštite i
- Nastavak reforme zdravstvenog sistema s ciljem jačanja upravljanja i finansijske održivosti zdravstvenih institucija.

2.2. Porezna politika i javni prihodi

Imajući u vidu da je domaća ekonomija pod direktnom izloženošću globalnih geopolitičkih rizika, uspješna fiskalna politika okosnica je nastavka ekonomskog rasta i u narednom srednjoročnom periodu.

Srednjoročno i dugoročno, Federacija Bosne i Hercegovine će biti suočena i sa savremenim izazovima poput demografskih promjena i ubrzane digitalizacije, koji snažno utječu na privredni razvoj i rast. Vodeći se time, porezna politika, kao jedna od najvažnijih instrumenata fiskalne politike, treba biti usmjerena na povećanje funkcionalnosti tržišta rada i konkurentnosti, istovremeno podižući efikasnost naplate javnih prihoda.

Uzimajući u obzir i specifičnost ustavnog uređenja, aktivnom saradnjom, svi nivoi vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine moraju biti usmjereni promociji održivog i inkluzivnog rasta, posebno se fokusirajući na nekoliko ključnih segmenata, datih u nastavku. Preporuka je da fokus porezne politike i dalje bude na smanjenju poreznog opterećenja rada, kao i smanjenju drugih fiskalnih i parafiskalnih nameta koji opterećuju privredu. Zadatak reforme postojećih propisa o obaveznim doprinosima i propisa o porezu na dohodak je

smanjenje zbirne stopa obaveznih doprinosa na nivo koji će rasteretiti oblast rada, a neće ugroziti fiskalnu održivost i stabilnost, uz istovremeno proširenje porezne osnovice za izvore ličnog dohotka koji do sada nisu bili oporezivi.

U narednom periodu potrebno je uspostaviti jedinstven sistem oporezivanja imovine na cijeloj teritoriji Federaciji Bosne i Hercegovine, u cilju pojednostavljenja istog za obveznike, kao i olakšanja administriranja i kontrole od strane nadležnog poreznog organa.

Stavljajući fokus na istaknute savremene izazove, neophodna su ulaganja u digitalizaciju javne administracije, s posebnim akcentom na tehnološku inovaciju porezne administracije. Implementacijom reforme Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine u pravcu provedbe mjera administrativnog unaprjeđenja pružanja javnih usluga kroz fluidan protok informacija kroz IT sistem, efikasnije će se upravljati poreznim sistemom, poboljšati njegova transparentnost, efikasnost i pravednost. Tehnološkim unaprjeđenjem procesa stvoriti će se pretpostavke za bržu i lakšu dostupnost podataka potrebnih za analize, jačanje kontrolnih mehanizama i implementaciju efikasnih sankcija za porezne prekršaje. Iz perspektive poslovnih subjekata, digitalizacijom administracije smanjuju se vrijeme i troškovi poslovanja, podiže nivo produktivnosti i konkurentnosti kroz optimizaciju procesa. Dugoročno, tehnološko unapređenje rezultirati će uštedama administriranja i na strani obveznika i na strani porezne administracije, koje se mogu preusmjeriti za finansiranje drugih prioriteta u poslovnom procesu za javni sektor, odnosno finansiranje drugih budžetskih kategorija od značaja, kada je riječ o javnom sektoru. Nadalje, edukacijom svih poreznih obveznika može se poboljšati njihovo razumijevanje poreznog sistema, olakšati poštivanje poreznih propisa, te podići svijest o značaju plaćanja poreza za same obveznike.

Nastavlja se i provedba mjera podrške borbi protiv porezne evazije i utaje poreza, kao i neprekidno prilagođavanje globalnim reformama usmjerenim povećanju porezne transparentnosti i kvalitetnije i pravodobnije razmjene informacija. Krajnji cilj stručne procjene započete u 2023. godini od strane OECD-ovog Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe „peer-review“, će omogućiti detaljan pregled nedostataka pravnog okvira kao institucionalnog djelovanja, što će biti okosnica daljih aktivnosti na ovom polju.

Aktivnosti na provođenju Akcijskog plana o smanjenju porezne osnovice i premještanja dobiti (BEPS akcijski plan), bit će u fokusu djelovanja u svrhu zaštite privrednog okruženja kroz sprječavanje dodjeljivanja statusa nekooperativne porezne jurisdikcije. Multilateralni instrument, čije se usvajanje očekuje u ovoj godini, imati će veći uticaj na porezni sistem Federacije Bosne i Hercegovine, te će zahtjevati temeljitu izmjenu propisa i strukture. Redovni godišnji „peer-review“ od strane OECD-ovog Inkluzivnog okvira za BEPS i OECD-ovog Globalnog foruma usmjeravat će Bosnu i Hercegovinu u izmjenama poreznog sistema, a što će u najvećoj mjeri imati uticaj na porezne oblike.

U svrhu jačanja fiskalne stabilnosti i odgovornosti, u narednom periodu nastavljaju se i aktivnosti unapređenja koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti u pripremi projekcija javnih prihoda, uspostave što kvalitetnijeg sistema izvještavanja, prema OECD metodologiji, kao i analize pripadnosti i raspodjele javnih prihoda korisnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine shodno ustavnim nadležnostima. Realizacija svih planiranih aktivnosti, kao i do sada, ovisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nositelja aktivnosti, a usljed globalnih utjecaja kreatori fiskalne politike mogu biti stavljeni pred nove vanredne izazove, što će dovesti i do eventualnih promjena u dinamici realizacije

2.3. Javni prihodi za period 2026. – 2028. godine

Unatoč izazovima na međunarodnom nivou, kao što su slabljenje globalnog ekonomskog rasta, pojačanih inflatornih pritisaka i rasta kamatnih stopa, u 2024. godini ostvaren je ekonomski rast, koji prema podacima Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), na nivou Bosne i Hercegovine iznosi 2,5%. Navedena ekonomska kretanja odrazila su se i na trendove naplate javnih prihoda.

Prateći najnovije zvanične makroekonomske prognoze iz marta 2025. godine, preuzete od strane DEP-a, kao i pozitivne tekuće trendove naplate u prvom kvartalu 2025. godine, izvršeno je revidiranje projekcija prihoda za tekuću godinu i pripremljene su srednjoročne projekcije za period 2026.-2028. godine.

2.3.1. Indirektni porezi

Projekcije prihoda od indirektnih poreza bazirane su na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) u aprilu 2025. godine. Nadalje, izvršena je procjena učešća Federacije Bosne i Hercegovine u međuentiteskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine po godinama, zasnovana i na godišnjem planu otplate vanjskog duga.

Pojedinačna alokacija prihoda od indirektnih poreza za kantone i općine/gradove za 2025. godinu, kao i za srednjoročni period 2026.-2028. godine izvršena je u skladu sa koeficijentima iz Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2025. godinu („Službene novine Federacije BiH”, broj: 75/24).

Plan prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2025. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 342,2 miliona KM, dok je po novoj Revidiranoj projekciji dostavljenoj od strane Federalnog ministarstva finansija, projiciran prihod od indirektnih poreza u iznosu od 352 miliona KM.

U tri naredne fiskalne godine, prema projekcijama iz maja 2025.godine, ovi iznosi su projicirani na 381,1 miliona KM u 2026. godini, 408,2 miliona KM u 2027. godini, te 432 miliona KM u 2028. godini.

U tabeli 3. dat je detaljan prikaz projekcije prihoda od indirektnih poreza Zeničko-dobojskog kantona i općina/gradova Kantona pojedinačno s Jedinstvenog računa za 2025. godinu, te projekcije prihoda za period 2026.-2028. godine⁷.

Tabela 3. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele s Jedinstvenog računa u KM

VRSTA PRIHODA	Plan	Projekcija		
	2025	2026	2027	2028
1.1. Kantonalni budžet	352.002.022	381.119.871	408.275.748	432.035.252
1.2. Općinski/gradski budžeti	60.610.844	65.624.616	70.300.557	74.391.680
1.2.1. Breza	2.292.432	2.482.063	2.658.917	2.813.652
1.2.2. Doboј Jug	603.074	652.961	699.486	740.193
1.2.3. Kakanj	6.570.139	7.113.626	7.620.492	8.063.964

⁷Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno za 2025. godinu i period 2026. - 2028. godina urađena je u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

1.2.4. Maglaj	3.921.856	4.246.275	4.548.834	4.813.552
1.2.5. Olovo	1.726.815	1.869.659	2.002.877	2.119.434
1.2.6. Tešanj	6.873.549	7.442.134	7.972.407	8.436.359
1.2.7. Usora	951.434	1.030.137	1.103.538	1.167.758
1.2.8. Vareš	1.404.676	1.520.872	1.629.239	1.724.052
1.2.9. Visoko	5.959.573	6.452.553	6.912.316	7.314.577
1.2.10. Zavidovići	6.311.679	6.833.785	7.320.712	7.746.739
1.2.11. Zenica	18.830.154	20.387.797	21.840.486	23.111.487
1.2.11. Žepče	5.165.463	5.592.754	5.991.253	6.339.913

2.3.2. Namjenska putarina za izgradnju autocesta i izgradnju i rekonstrukciju drugih cesta

Prateći ukupan plan naplate, također dostavljen od strane Odjeljenja za marokenonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje, očekivani nivo naplate prihoda od namjenske putarine u 2026. godini iznosi 4,3 miliona KM, u 2027. godini 4,5 milion KM i u 2028. godini 4,6 miliona KM.

Tabela 4. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta u cesta u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2025	2026	2027	2028
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele za Jedinstvenog računa	14.969.521	16.207.800	17.362.652	18.373.067
Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta u cesta	4.235.109	4.361.558	4.497.169	4.645.609

2.3.3. Porez na dobit

Revidirane projekcije prihoda od poreza na dobit za 2025. godinu bazirane su na historijskom i tekućem (Q1 2025) trendu naplate, uz procjenjena očekivanja do kraja godine. Prilikom procjene očekivanja do kraja tekuće godine, uzelo se u obzir da će primjena Odluke o minimalnoj plati za 2025. godinu, kao i pretpostavljeni nastavak povećanja plata radnika u cilju zadržavanja deficitarne radne snage na tržištu rada u Federaciji BiH, na strani poslodavaca dovesti do povećanja rashoda u navedene svrhe. Uticajem istog, pretpostavljen je pad naplate ovih prihoda tokom ostatka 2025. godine. Očekuje se da će se ovi prihodi i u srednjoročnom periodu 2026.-2028. godine zadržati na približno istom nivou pretpostavljenom za 2025. godinu, bez daljeg nastavka opadajućeg trenda.

Očekivani prihodi od poreza na dobit Budžeta Zeničko-dobojskog kantona u 2026. godini iznose 74,7 miliona KM, 74,8 miliona KM u 2027. godini i 74,8 miliona KM u 2028. godini.

U sljedećoj tabeli navedene su revidirane projekcije za period 2025.-2028. godine za Zeničko-dobojski kanton.

Tabela 5. Prihodi od poreza na dobit u KM

VRSTA PRIHODA	Plan	Projekcija		
	2025	2026	2027	2028
Porez na dobit	74.816.695	74.754.177	74.818.725	74.887.496

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

2.3.4. Prihodi po osnovu poreza na dohodak

Revidirane projekcije prihoda od poreza na dohodak i obaveznih socijalnih doprinosa za 2025. godinu, zasnovane su na tekućem (Q1 2025) trendu naplate, uzimajući u obzir efekte povećanja minimalne plaće u 2025. godini, kao i, kako je već ranije navedeno, prve procjene utjecaja izmjene Zakona o doprinosima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Prateći srednjoročne pretpostavke ključnih pokazatelja vezanih za tržište rada (očekivani rast broja zaposlenih po stopi od 1,2% do 1,5% godišnje i očekivani rast prosječne plaće po stopi od 5,2% do 5,6% godišnje) u periodu 2026.-2028. godina, pripremljene su i projekcije navedene kategorije prihoda za ovaj period. Ipak, imajući u vidu potencijalne nove promjene fiskalnih i poreznih politika u cilju rasterećenja poslovnog okruženja i poboljšanja finansijskog položaja radnika, planiranje prihoda koji koreliraju sa izmjenama ovih politika je rađeno sa krajnjom oprežnošću.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) svim općinama/gradovima Zeničko-dobojskog kantona je ustupljen dio uplaćenog prihoda od poreza na dohodak u iznosu od 34,46%, dok je općini Žepče ustupljen u iznosu od 44,46%.

Plan prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2025. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 74,2 miliona KM, dok je po novoj Revidiranoj projekciji dostavljenoj od strane Federalnog ministarstva finansija, projiciran prihod od poreza na dohodak u iznosu od 82,1 milion KM.

U 2026. godini projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 87,9 miliona KM, 94,3 miliona KM u 2027. godini i 101,3 miliona KM u 2028. godini.

U sljedećoj tabeli navedene su projekcije za period 2025.-2028. godine za Zeničko-dobojski kanton i općine/gradove Kantona⁸.

Tabela 6. Prihodi od poreza na dohodak u KM

Vrsta prihoda	Plan	Projekcija		
	2025	2026	2027	2028
1. Porez na dohodak	125.327.832	134.249.785	143.984.681	154.615.148
1.1. Kantonalni budžet	82.139.861	87.987.309	94.367.560	101.334.768
1.2. Općinski/gradski budžeti	43.187.971	46.262.476	49.617.121	53.280.380

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

2.3.5. Obavezni socijalni doprinosi

U samu metodologiju izrade revidiranih projekcija prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti, uključeni su efekti povećanja minimalne plaće u 2025. godini, a kada je riječ o doprinosima za zdravstveno osiguranje, u revidiranu projekciju za 2025. godinu uključeni su i procijenjeni efekti smanjenja stope ovih doprinosa na teret poslodavca za 2 indeksna poena, što će se reflektirati na nivo naplate u drugoj polovini tekuće godine.

Prateći makroekonomska očekivanja u kretanju agregata vezanih za tržište rada u periodu 2025.-2028. godine, izvršeno je i projiciranje prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti, za navedeni period. Razlog procentualno nižeg rasta prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje u 2026. godini je

⁸ Projicirani iznosi za budžete jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Kanton u skladu sa svojim propisima može vršiti raspodjelu većeg iznosa.

prilagođavanje projekcionoj osnovici (pretpostavljenom iznosu iz 2025. godine) u čijem dijelu je sadržan i dio naplate prije izmjena politike doprinosa.

Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona u 2025. godini se projiciraju u iznosu od 312,2 miliona KM, u 2026. u iznosu od 326,7 milijuna KM, a u 2027. godini u iznosu od 349,9 miliona KM a u 2028. godini u iznosu od 375,5 miliona KM.

Tabela 7: Prihodi Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2025	2026	2027	2028
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	312.209.513	326.707.576	349.970.250	375.556.036

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona u 2025. godini se projiciraju u iznosu od 28,5 miliona KM, u 2026. u iznosu od 30,1 miliona KM, a u 2027. godini u iznosu od 31,8 miliona KM a u 2028. godini u iznosu od 33,7 miliona KM.

Tabela 8: Prihodi Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2025	2026	2027	2028
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	28.585.070	30.165.619	31.876.329	33.747.325

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

2.3.6. Porezi na posjedovanje i promet imovinom

Ostali porezi obuhvataju sve ostale poreze koji se naplaćuju po kantonalnim propisima nakon implementacije Zakona o porezu na dohodak, a čine ih:

- Porez na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza),
- Porez na imovinu,
- Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obaveze po osnovu poreza na promet dobara i usluga),
- Ostali porezi.

2.3.7. Neporezni prihodi

Neporezni prihodi kantona uključuju:

- Prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih kursnih razlika (uključujući i vlastite prihode budžetskih korisnika),
- Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga,
- Novčane kazne (neporezne prirode).

2.3.8. Rizici po ostvarenje projekcija

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine prate makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Obzirom na visok nivo nepredvidivosti krajnjeg ishoda ekonomskih tokova, moguće su i značajnije promjene u realizaciji projekcija javnih prihoda. Neizvjesnost u vanjskom okruženju prepoznata je kao izraženiji rizik po ostvarenje prognoziranog srednjoročnog ekonomskog rasta. Od domaćih rizika značajan potencijalni negativni utjecaj mogao bi imati spor tempo provođenja ekonomskih reformi. Poseban akcent se stavlja i na obavezu

provedbe reformi domaćeg zakonodavstva u oblasti zelene energije do 2026. godine, čija kašnjenja bi u značajnoj mjeri mogla ugroziti ukupnu konkurentnost Bosne i Hercegovine, te dovesti do pada domaćeg bruto proizvoda.

Projekcije poreznih prihoda i obaveznih socijalnih doprinosa za 2025. godinu, kako je i ranije istaknuto, temelje se na trenutno provedenim izmjenama politika, prate projektovane makroekonomske pokazatelje, kao i tekuće trendove u naplati, korigovane za jednokratne utjecaje. Potencijalna implementacija novih mjera u ovoj oblasti, u narednom srednjoročnom periodu, u značajnoj mjeri može imati odraz i na projicirani nivo naplate.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri utjecati: izmjene ostalih poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije Bosne i Hercegovine, rad poreznih administracija, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda i sl.

JAVNI DUG U SREDNJOROČNOM PERIODU

Javni dug Federacije Bosne i Hercegovine, postupak zaduživanja i izdavanja garancija, limiti zaduživanja, osiguranje sredstava za otplatu duga, vođenje evidencije o dugu i druga pitanja koja se odnose na javni dug Federacije Bosne i Hercegovine, kantona i općina, regulisani su Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine. Stanje javnog duga je od izuzetnog značaja za kreiranje razvojnih politika.

Da bi odražavalo aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira na osnovu podataka koje kantoni, gradovi i općine imaju obavezu dostavljati kvartalno.

1. Stanje i projekcije duga Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i jamstvima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 86/07, 24/09, 45/10 i 30/16), kantoni se mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme dugoročnoga zaduženja, iznos servisiranja duga za ukupan unutarnji i vanjski dug i jemstva koji dopijeva u svakoj narednoj godini uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdana jemstva kantona, ne prelazi 10% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini.

Servisiranje duga Zeničko-dobojskog kantona u 2025. godini za kredite (glavnica) iznosi 17,5 miliona KM.

Ukupan dug u Zeničko-dobojskom kantonu na dan 31.12.2024. godine iznosio je 439,4 miliona KM, koji se odnosi na unutrašnje kratkoročne obaveze, dugoročne postojeće kredite, razgraničenja i ostale dugoročne obaveze.

Obaveze za pravosnažne presude su uključene u ukupno stanje zaduženosti, a iznose 138 miliona KM.

STRUKTURA POTROŠNJE

III. STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA OPĆINE BREZA

PRIHODI BUDŽETA OPĆINE BREZA

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici u Budžetu Općine Breza u 2025. godini planirani su u iznosu 9.782.701,00 KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2024 godinu predstavlja uvećanje od 3,03%.

U ovoj tabeli navedene su projekcije prihoda za Budžet Općine Breza za period 2026. - 2028. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstva, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstva i sredstva donacija) koje su date od strane Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine i Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona u dijelu neporeznih prihoda.

Služba za finansije, inspekcijske poslove i opću upravu općine Breza je projekciju prihoda i primitaka u DOB-u općine Breza za 2026 -2028. godinu uradila na bazi ostvarenih prihoda u 2024. godini, procijenjenih prihoda za 2025. godinu i Projekcija koje su dostavljene od strane Ministarstva finansija za općine Zeničko-dobojskog kantona.

Očekivani nivo ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Breza iznosi 8.556.000 KM u 2026. godini. Projektovani nivo prihoda u 2027. godini iznosi 8.950.000 KM, a u 2028. godini 10.040.000 KM.

Iz datih projekcija može se vidjeti da je projektovani nivo ukupnih prihoda u 2026. godini manji 12,54 % u odnosu na 2025. godinu, u 2027. godini veći za 4,60 % u odnosu na 2026 godinu, dok se u 2028. godini projiciraju sa rastom od 12,18 % u odnosu na 2027. godinu.

Vrsta prihoda	Ostvareno 2024.	Procjena 2025.	Projekcija		
			2026.	2027.	2028.
UKUPNA SREDSTVA	9.494.589	9.782.701	8.556.000	8.950.000	10.040.000
Poreski prihodi	4.338.537	4.591.980	4.656.000	4.850.000	5.150.000
Indirektni porezi	2.292.465	2.488.980	2.482.063	2.658.917	2.813.652
Direktni porezi	2.046.072	2.103.000	2.173.937	2.191.083	2.336.348
Neporeski prihodi	2.463.690	1.760.938	1.700.000	1.800.000	1.890.000
Finansiranje i grantovi	2.692.362	3.429.783	2.200.000	2.300.000	3.000.000

Tabela 9.-Revidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda općine Breza za 2026. i period 2027 - 2028. godina

POTROŠNJA U BUDŽETU OPĆINE BREZA

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu razmatranja prioriternih rashoda i definisanja gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda, urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2026. – 2028. godina.

Postojeća struktura potrošnje ide ka optimalnoj alokaciji resursa, smanjenje velikog iznosa budžetskih sredstava na plaće i naknade, te izdvajanje većih dotacija na socijalne transfere, te materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ Organu uprave Općine Breza, da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U slijedećoj tabeli daju se okvirni ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i po osnovu prihoda od sopstvene djelatnosti, namjenskih sredstava, donacija i primljenih tekućih transfera.

Tabela 10. Projekcija rashoda i izdataka za Općinu Breza za 2026. – 2028. godinu

Rashodi	Ostvareno	Plan	Projekcije		
	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
UKUPNO PLAĆE	1.820.388	2.155.461	2.155.461	2.155.461	2.155.461
Bruto plaće i doprinosi	1.546.205	1.851.701	1.851.701	1.851.701	1.851.701
Naknade troškova zaposlenih	274.183	303.760	303.760	303.760	303.760
MATERIJALNI TROŠKOVI	1.389.800	1.350.240	1.533.939	1.553.939	1.600.000
TEKUĆI TRANSFERI	2.284.580	2.262.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000
Subvencije	802.000	704.000	650.000	650.000	650.000
Transferi pojedincima	384.000	388.000	390.000	390.000	390.000
Transferi drugim nivoima vlasti	481.000	555.000	560.000	560.000	560.000
Ostali tekući transferi	617.580	615.000	700.000	700.000	700.000
Kapitalni grantovi	0	465.000	300.000	300.000	300.000
Otplate kamate	1.746	0	0	0	50.000
Nabavka stalnih sredstava	2.483.240	3.000.000	1.996.600	2.420.600	3.334.539
Otplata duga	236.180	0	0		
Pozajmice	0				
Ostalo		550.000	270.000	220.000	300.000
UKUPNO	8.215.934	9.782.701	8.556.000	8.950.000	10.040.000

Odjel A. Plaće i naknade

U narednom periodu ne predviđa se značajnije povećanje broja zaposlenih, osim određenih mjesta (upražnjenih) i prepreraspodjela državnih službenika i namještenika i ukoliko bude neophodnost za novim referatima u skladu sa zakonskim propisima i odredbama.

OPĆINA BREZA

Tabela 11.

	OSTVARENO 2024. GODINA	PLAN 2025 GODINA	PROJEKCIJA		
			2026. GODINA	2027. GODINA	2028. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	1.820.387	2.155.461	2.155.461	2.155.461	2.155.461
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	52	52	52	52	52
PROSJEČNA PLATA (NETO)	1.853,68	1.853,68	1.853,68	1.853,68	1.853,68

Odjel B. Materijalni troškovi

Potrošnja na materijal i usluge se procjenjuje 1.533.939 KM u 2026. godini, što predstavlja 17,93 % ukupnog Budžeta Općine.

Odjel C. Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2026. godini iznose 2.300.000 KM i u odnosu na plan u 2025. godine su veći za 1,68 %.

U strukturi planiranih tekućih transfera za 2026. godinu, najveći dio se odnosi na transfere iz oblasti socijalne zaštite, transfere iz oblasti obrazovanja, zdravstva, nauke, kulture i sporta, transfere iz oblasti rješavanja pitanja prava pripadnika boračke populacije i ostale tekuće transfere.

Odjel D. Kapitalna potrošnja Općine Breza

Ukupni kapitalni izdaci iz budžeta se projiciraju na 1.996.600 KM u 2026. godini. Opredjeljenje Općinskog načelnika je održivi budžet, ali i pojačana izdvajanja u infrastrukturne projekte, radi stvaranja adekvatnih uslova za investiranja na području Općine Breza, kako domaćih tako i stranih investicija.

Predviđeni kapitalni projekti uključuju:

- Kapitalne projekte u Poslovnim zonama
- Kapitalne projekte iz cestovne infrastrukture
- Kapitalne projekte iz oblasti vodoprivrede
- Kapitalne projekte u Mjesnim zajednicama
- Kapitalne projekte Javnim preduzećima i ustanovama
- Nabavku opreme budžetskim korisnicima
- Nabavku građevina (dovršetak izgradnje Sportske dvorane Mahala, proširenje – dogradnja prostorija na zgradi Organa uprave Općine Breza (za potrebe smještaja Dispečerskog centra pri Službi civilne zaštite i JU Centar za socijalni rad Breza), izgradnja zgrade za JP Komunalno d.o.o. Breza i pretovarne stanice...

Tabela 12. Kapitalni projekti

	Ostvareno	Plan Budžeta	Projekcija		
	2024	2025	2026	2027	2028
Kapitalni grantovi	0	465.000	300.000	300.000	300.000
Nabavka stalnih sredstava	2.580.685	3.000.000	1.996.600	2.420.600	3.334.599
Izdaci za kamate	1.746	0	0	0	50.000
Otplata duga	236.180	0	0	0	
UKUPNI KAPITALNI IZDACI	2.818.611	3.465.000	2.296.600	2.720.600	3.684.599

Njihova pojedinačna visina i raspored po nadležnim korisnicima biće utvrđena budžetima svake projicirane godine.

IV. Budžetski prioriteti za period 2026. - 2028.godina

Suočena sa prioritetima i zahtjevima budžetskih korisnika koji nadilaze nivo raspoloživih resursa, obaveza je Općinskog načelnika da donese odluke o tome koje su njene prioritetne politike.

Prioriteti Budžeta Općine Breza:

- Stabilizacija i konsolidacija Budžeta općine Breza – planiranje i izdvajanje sredstava za smanjenje ukupnog deficita Budžeta općine Breza iz prethodnih godina
- Reorganizacija lokalne općinske uprave
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava (potrošačkih jedinica, Općinski načelnik i općinske Službe)
- U potpunosti uspostava vođenje trezorskog načina poslovanja sa budžetskim korisnicima i uspostava internog sistema kontrole i nadzora nad utroškom sredstava svih budžetskih korisnika
- Unapređenje transparentnosti u upravljanju javnim finansijama - uspostavljanje sistema Finansijskog upravljanja i kontrole (FUK- Strategija upravljanja rizicima, Mapa procesa...)
- Isplata plata uposlenika i naknada općinskih vijećnika u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima
- Izdvajanja za prijem i podrška odrađivanje volonterskog staža, srednje i akademski obrazovanih mladih ljudi
- Koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Digitalizacija i postepeni prelazak na zelenu i kružnu ekonomiju
- Izdvajanja za socijalna davanja i poboljšanje zdravstvenih uslova stanovništva
- Poboljšanja uslova zaštite stanovništva od prirodnih i ljudskih nepogoda
- Subvencije za rješavanje steriliteta kod bračnih parova koji žele formirati porodicu
- Izdvajanja za stipendiranje srednjoškolaca i studenata
- Izdvajanja za prevoz učenika
- Daljnja podrška poljoprivrednoj proizvodnji
- Subvencije za jačanje kapaciteta i razvoja malih i srednjih preduzeća
- Promocija domaćih proizvoda i stvaranje uslova za jačanje turizma
- Pripreme za uvođenje i uspostavljanje sistema korištenja Javno-privatno partnerstvo

- Stvaranje industrijskih i poslovnih zona (infrastrukturne pripreme) – uslov za razvoj malih i srednjih preduzeća kao osnov za upošljavanje mladih ljudi
- Dovršetak izgradnje Sportske dvorane Mahala, kao i jačanje nevladinog sektora
- Infrastrukturna davanja – rekonstrukcija primarne i sekundarne mreže vodovodnih i kanalizacionih sistema ,uređenje kanalizacionih sistema (izgradnja kolektora za prečišćavanje otpadnih voda), asfaltiranje putnih komunikacija, proširenje javne rasvjete, proširenje – dogradnja prostorija na zgradi Organa uprave Općine Breza (za potrebe smještaja Dispečerskog centra pri Službi civilne zaštite i JU Centar za socijalni rad Breza (izgradnja zgrade za JP Komunalno d.o.o Breza i pretovarne stanice, rješavanje odvoza otpada, uređenje i održavanje objekata zajedničkog smještaja, modernizacija Komunalnog preduzeća, rekonstrukcija fiskulturne sale u OŠ „Enver Čolaković...

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25) nakon usvajanja od strane Općinskog načelnika, ovaj dokument bit će dostavljen Općinskom vijeću Općine Breza kao informacija i objavljen na web stranici Općine Breza.

Datum: 10.06.2025. godine
Broj: 03/1-11-1764/2025

OPĆINSKI NAČELNIK
Vedad Jusić